

ΣΔΕ Κομοτηνής

«Ο Μπουκλουτζάς και η πλημμύρα του 1960 μέσα από πρωτογενείς πηγές»

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΗΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΜΟΤΙΝΗΝ

Project τοπικής ιστορίας Σχολικό έτος 2018-19

Μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του '70 την πόλη της Κομοτηνής διέσχιζε ένας χείμαρρος, ο Μπουκλουτζάς, η ύπαρξη του οποίου συχνά δημιουργούσε προβλήματα στους κατοίκους της πόλης. Δεν ήταν λίγοι οι κάτοικοι που έριχναν τα ακάθαρτα ύδατα και τα απορρίμματα των κατοικιών ή των καταστημάτων τους στην κοίτη του η οποία αποτελούσε, έτσι, εστία μόλυνσης για την πόλη. Μάλιστα, δεν έλειπαν οι συστάσεις των φορέων της πόλης στους κρεοπώλες, τους ιχθυοπώλες, τους εστιάτορες και του ιδιοκτήτες καφενείων που διατηρούσαν τα καταστήματά τους κατά μήκος της κοίτης του χείμαρρου όπως και τους ιδιοκτήτες των κατοικιών που βρίσκονταν πλησίον του ποταμού να κατασκευάσουν βόθρους για τα ακάθαρτα ύδατα και να συγκεντρώνουν τα απορρίμματα σε κλειστά δοχεία τα οποία στη συνέχεια θα έδιναν στα κάρα καθαριότητας του Δήμου¹. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, πάλι, υπερχειλίζει προκαλώντας επιπλέον προβλήματα στους κατοίκους της πόλης. Ήταν τέτοια η συχνότητα των πλημμυρών και το μέγεθος των καταστροφών που ήδη πριν τη δεκαετία του '40 οι κάτοικοι και οι φορείς της πόλης ζητούσαν την εκτροπή του.

Στις 10 Ιανουαρίου 1960 μια σφοδρή κακοκαιρία έπληξε ολόκληρη τη χώρα προξενώντας καταστροφές σε πόλεις στη Βόρεια και Δυτική Ελλάδα. Μία από αυτές, σύμφωνα με τις εφημερίδες της εποχής, ήταν και η Κομοτηνή που είδε τη στάθμη των υδάτων του Μπουκλουτζά να φτάνουν το ύψος των 2 μέτρων, λόγω των ισχυρών βροχοπτώσεων, και να πλημμυρίζουν το κέντρο της πόλης παρασύροντας πεζογέφυρες, οικίες και καταστήματα. Δεν ήταν λίγοι οι πολίτες που παγιδεύτηκαν

¹ ΓΑΚ Ροδόπης, Αρχείο Νομαρχίας, Φάκελος 139 Υγειονομικό Κέντρο Κομοτηνής.

σε καταστήματα και κινηματογράφους την ώρα της πλημμύρας ενώ στην Καλκάντζα, έναν κοντινό συνοικισμό, πνίγηκε ένα τρίχρονο παιδί². Οικίες κατέρρευσαν, καταστήματα πλημμύρισαν, εμπορεύματα καταστράφηκαν. Σημαντικές ήταν και οι ζημιές στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο με αποτέλεσμα τη διακοπή της συγκοινωνίας προς το Λάγος, την Ξάνθη και τη Θεσσαλονίκη. Τέλος, καταστροφές υπέστησαν και χωριά εκτός της Κομοτηνής (Άρατος, Αρχοντικά, Βραγιά, Βάκος, Βένα)³.

Άμεση ήταν η κινητοποίηση του κρατικού μηχανισμού με άνδρες του στρατού και της χωροφυλακής που προσπάθησαν να συνδράμουν τους πληγέντες την ημέρα της πλημμύρας. Τις επόμενες μέρες ο στρατός ανέλαβε την τροφοδοσία των κατοίκων και, σε συνεργασία με εργάτες, τον καθαρισμό των οδών της πόλης και την αποκατάσταση των ζημιών. Συστάθηκαν, επίσης, επιτροπές για τη στέγαση των πλημμυροπαθών⁴ και οργανώθηκαν συσσίτια⁵.

Πολύ γρήγορα κατέφθασαν από την Αθήνα οι αρμόδιοι υπουργοί και υφυπουργοί για την καταγραφή των ζημιών και τη λήψη μέτρων για την αποκατάστασή τους. Παράλληλα, το Υπουργείο Πρόνοιας δέθεσε 100.000 δραχμές για τη στέγαση των αστέγων ενώ το Υπουργείο Εμπορίου απέστειλε 1000 κλινοσκεπάσματα, 40 σκηνές, είδη ρουχισμού και πρώτης ανάγκης. Την αλληλεγγύη τους προς τους πληγέντες Κομοτηναίους έδειξαν, επίσης, διάφοροι σύλλογοι, δήμοι και επιχειρήσεις από τη Ροδόπη αλλά και την υπόλοιπη Ελλάδα με την αποστολή χρημάτων, ρουχισμού ή τροφίμων⁶.

Στις 12 Ιανουαρίου πολλοί επιχειρηματίες διαμαρτυρήθηκαν στη Νομαρχία ενώ, παράλληλα, άλλοι επαγγελματίες (έμποροι και βιοτέχνες) συγκεντρώθηκαν στον κινηματογράφο «Αττικόν» διαμαρτυρόμενοι για την μη εκτροπή του χειμάρρου και τη νέα καταστροφή που έπληξε την πόλη της Κομοτηνής έναν χρόνο μετά την προηγούμενη μεγάλη πλημμύρα του Μπουκλουτζά⁷. Πριν την αναχώρηση των αρμόδιων υπουργών από την Κομοτηνή αντιπροσωπία των επαγγελματιών της πόλης ζήτησαν την αναστολή των υποχρεώσεών τους προς τις τράπεζες και τα ταμεία καθώς και τη χορήγηση δανείων για την αποκατάσταση των ζημιών των επιχειρήσεών τους⁸. Το αίτημά τους για τη χορήγηση δανείου έγινε δεκτό από την Κυβέρνηση καθώς ένα μήνα αργότερα ψηφίστηκε η χορήγηση 10ετούς δανείου με επιτόκιο 4% στους πληγέντες επαγγελματίες⁹.

Οι καταστροφές από τη συγκεκριμένη πλημμύρα υπολογίστηκαν στα 100 εκατομμύρια δραχμές¹⁰. Γύρω στα 150 καταστήματα καταστράφηκαν, κατέρρευσαν 3 πεζογέφυρες και 40 οικίες, πολύ περισσότερες οικίες υπέστησαν βλάβες ενώ από τους 5230 πλημμυροπαθείς οι 3550 ήταν Κομοτηναίοι¹¹. Ο αριθμός των νεκρών αυξήθηκε τις επόμενες μέρες καθώς υπήρξαν και άλλα θύματα που κατέληξαν από ανακοπή καρδιάς βλέποντας το μέγεθος των ζημιών στην επιχείρησή τους ή γλιστρώντας στη λάσπη είτε από πνιγμό παρασυρόμενοι από τα νερά¹².

² Εφημερίδα Μακεδονία, 12 Ιανουαρίου 1960.

³ Εφημερίδα Μακεδονία, 12 Ιανουαρίου 1960· Εφημερίδα Ελευθερία, 12 Ιανουαρίου 1960.

⁴ Εφημερίδα Μακεδονία, 12 και 13 Ιανουαρίου 1960· Εφημερίδα Ελευθερία, 13 Ιανουαρίου 1960.

⁵ Εφημερίδα Εμπρός, 16 Ιανουαρίου 1960.

⁶ Εφημερίδα Μακεδονία, 12 και 19 Ιανουαρίου 1960· Εφημερίδα Πρωία, 21 και 27 Ιανουαρίου 1960.

⁷ Εφημερίδα Μακεδονία, 12 Ιανουαρίου 1960.

⁸ Εφημερίδα Μακεδονία, 13 Ιανουαρίου 1960.

⁹ Εφημερίδα Πρωία, 25 Φεβρουαρίου 1960.

¹⁰ Εφημερίδα Μακεδονία, 12 Ιανουαρίου 1960.

¹¹ Εφημερίδα Μακεδονία, 20 Ιανουαρίου 1960· Εφημερίδα Ελευθερία, 12 Ιανουαρίου 1960

¹² Εφημερίδα Μακεδονία, 13 και 20 Ιανουαρίου 1960· Εφημερίδα Ελευθερία, 13 Ιανουαρίου 1960.

Το έργο της αποκατάστασης ήταν χρονοβόρο και περιλάμβανε μια σειρά από ενέργειες όπως την κατασκευή αναχωμάτων στην κοίτη του χειμάρρου¹³. Στα τέλη του Γενάρη ανακοινώθηκε η έναρξη των έργων που ανέλαβε η τεχνική εταιρεία «Δομική»¹⁴. Η πολυπόθητη, για τους κατοίκους της πόλης, εκτροπή του χειμάρρου, ολοκληρώθηκε μία δεκαετία αργότερα.

Πηγές

Αρχεία

ΓΑΚ Ροδόπης, Αρχείο Νομαρχίας.

Τύπος

Ελευθερία (1960)

Εμπρός (1960)

Μακεδονία (1960)

Πρωία (1960)

Φωτογραφία εξωφύλλου: Εφημερίδα Μακεδονία, 13 Ιανουαρίου 1960

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί: Μαρία Γκουμπίλη, Σωτήρης Βουσιόπουλος

Συμμετέχοντες: Χριστίνα Αλεξοπούλου, Σεμιχά Αχμέτ, Αντώνης Βαρούμας, Ρεϊχάν Δουχαντζή Αμέτ, Κενάν Ισμαήλ, Χαλιδέ Κασάπ Αλή, Ζεϊρά Κεχαγιά, Τριανταφυλλιά Κιουτσούκη, Χασάν Κισαντζήκ, Αϊσέ Κιοσέ Σερήφ, Αϊντίν Κοτζά Χασάν, Γιώργος Μαργαριτόπουλος, Φατμέ Μουσταφά Τσαούς Αμέτ, Κων/νος Μπούζης, Μαρτσέλα Ντραγκουτάν, Παναγιώτα Πλούμη, Πολάτ Ομέρ, Τουντζάι Ομέρ, Αϊσέ Σαγήρ Χασάν Αχμέτ, Ελήφ Σαλήμ, Ελβάν Σιακήρ Χουσεϊν, Οζγκιούρ Σινάπογλου, Αχμέτ Χαλήλ Μπασή, Ταϊφούρ Χασάν, Λεϊλά Χουσεϊν

---

¹³ Εφημερίδα Μακεδονία, 24 Φεβρουαρίου 1960.

¹⁴ Εφημερίδα Πρωία, 27 Ιανουαρίου 1960.